

VLAAMSE REGERING

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE BESCHERMING ALS
MONUMENT, STADS- EN DORPSGEZICHT**

DE VLAAMSE MINISTER VAN CULTUUR,
GEZIN EN WELZIJN,

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreet van 22 februari 1995 ;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, §1, I, 7°;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 20 juni 1995 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 20 oktober 1992 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse regering van 20 januari 1993 en van 7 oktober 1993;

Gelet op het ministerieel besluit van 09 juni 1995 houdende vaststelling van de ontwerplijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 04 april 1996,

B E S L U I T :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976:

Wegens zijn historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

de resterende gedeelten van de 19de eeuwse verdedigingsgordel, gelegen te

Diest (Diest), Allerheiligenberg ; Antwerpsestraat ; Delphine Alenuslaan ; Leopoldvest ; Leuvensestraat ;

Diest (Molenstede) Fort Leopold ;
Diest (Schaffen) Leopoldvest ;
Diest (Webbekom) Leopoldvest ;
bekend ten kadaster:
Diest, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 1065F, 1822G3,
1822H3, 1822M3, 1822N3, 1822P3, 1822R3, 1822V3, 1822W3,
1922H3, 1958F, 1966C, 1966D, 1976M, 1976N, 1976P, 1976R,
1976S, 1976T, 1976V, 1976W, 1976X;
Diest, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 13F21, 13G21,
13K21, 13L21, 13V21, 13W21, 207F, 207H, 207K, 207M, 207P,
207R, 207S;
Diest, 2e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 75T2, 75W2,
75Y2;
Diest, 4e afdeling, sectie G, perceelnummer(s) 113K2, 113L2;
Diest, 5e afdeling, sectie F, perceelnummer(s) 218F, 222C.

Art. 2. De **historische** waarde wordt als volgt omschreven:

- uniek en goed bewaard gedeelte van een artillerie-omwalling naar ontwerp van majoor Laurillard-Fallot (1787-1842), de eerste en tevens laatste uit de periode van het gladde geschut die door de jonge Belgische staat in 1837-1856 werd gerealiseerd ter beveiliging van de noordgrens tegen een mogelijke Hollandse agressie.
- door het feit dat naast citadel en fort Leopold ook diverse kunstwerken en militaire gebouwen bleven bewaard waaronder de Schaffensepoort, de wachthuizen van de Zichemse- en Leuvensepoort en verschillende poternes met kanonkelders en poedermagazijn is Diest in zijn totaliteit biezonder illustratief voor de militaire architectuur uit het tweede kwart van de 19de eeuw en dit zowel qua typologie, constructie als detailafwerking.

De **wetenschappelijke** waarde wordt als volgt omschreven:

- met zijn merkwaardig hybriede vorm - een twaalfhoek met afwisselend getenailleerde, polygonale en gebastioneerde fronten waarvan ruim één derde van het tracé bleef bewaard - vormt het bevestigingsconcept van Diest een unieke schakel in de ontwikkeling van de vestingbouw tijdens het tweede kwart van de 19de eeuw.
Bij drie polygonale fronten werden voor het eerst in ons land de theorieën van Montalembert (1714-1800), weliswaar op fragmentarische wijze, in de praktijk gebracht zodat Diest als directe voorloper van de Brialmontvesting te Antwerpen kan worden beschouwd.
Daarnaast bevat de kernvesting eveneens belangrijke resten van een inundatie-installatie met ondermeer de sluispoort (1841) die de enige waaiersluis bevat die ooit in ons land werd gebouwd.
- de citadel (1846-1856) naar ontwerp van luitenant-kolonel E. De Lannoy (1799-1889) vormt het enige bewaarde exemplaar in Vlaanderen en bleef, op bastion 1 na, opvallend intact. Ka-

rakteristiek en tevens uniek voor deze imposante volledig in baksteen opgetrokken gebastioneerde vijfhoek, verdedigd door droge grachten, is de uitrusting van de drie aanvalfronten met een tenaillesysteem volgens de methode van Chasseloup-Laubat (1754-1833), waarbij de kanonnen in de flanken van de bastions door een voorliggend masker worden beschermd.

- het fort Leopold (1841-1845) eveneens naar ontwerp van E. De Lannoy vormt een voor ons land uniek voorbeeld van een bakstenen zogenaamd torenfort volledig in de terreinhelling ingebouwd met centraal reduit en uitgerust met twee reversbatterijen, waarvan slechts enkele exemplaren in Duitsland bleven bewaard.
- de begroeiing speelt niet alleen een belangrijke rol met betrekking tot het picturale en de esthetische waarde. Zij heeft ook een intrinsieke waarde. Het oude en verbrokkelde metselwerk vormt een habitat voor een gevarieerde, uit minder courantes soorten opgebouwde, flora. Van de oorspronkelijke beplanting is slechts een relict aanwezig, nl. de beukenrijen nabij de Schaffense Poort. De meeste van deze beuken verkeren echter in een vergevorderde staat van aftakeling.

Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

B. Specifieke erfgoedwaarden:

Behoudens machtiging is verboden:

1. Het plaatsen van eender welke verplaatsbare constructie of delen ervan die al dan niet voor bewoning kunnen worden gebruikt,
2. Het achterlaten, opslaan of verwerken van eender welke afvalstof, van afgedankte voorwerpen, van ruwe of verwerkte materialen.
3. Om het even welk werk dat de aard en structuur van de grond, het uitzicht en het reliëf van het terrein of het hydrografisch net zou kunnen wijzigen, inzonderheid het verrichten van opgravingen, boringen of grondwerken, de ontginning van materialen, het aanvoeren van grond, het aanleggen van opspuiterreinen, het ruimen van waterlopen en het achterlaten van slib.
4. Het wijzigen van bestaande afsluitingen of het aanbrengen van nieuwe. Het normaal onderhoud van de bestaande afsluitingen is toegelaten.
5. Het plaatsen en vervangen van ondergrondse en boven-

grondse leidingen.

6. Het aanleggen, verbreden, opbreken of afsluiten van wegen en paden of het wijzigen van hun tracé.
7. Het verharderen van wegen en paden. Het onderhoud en herstel van de bestaande wegverhardingen en -randen is toegelaten.
8. Elke lozing van vloeistoffen of gassen die nadelig kan zijn voor de aanwezige flora, fauna en bodem, inclusief het dumpen van drijfmest.
9. Elke rechtstreekse omzetting van een plantenformatie naar een ander type plantenformatie, waarbij vooral de structuur en het bodemgebruik verandert.
10. Het vellen, ontwortelen of beschadigen van bomen en heesters, inbegrepen het wegnemen van gesteltakken of hoofdwortels. Het verrichten van grondwerken zoals het boren van putten en het graven onder de kroon van bomen en heesters.
Bovenstaande bepaling is niet van toepassing op dode of windvallige bomen of niet meer produktieve fruitbomen. Onderhoudswerken zoals snoeien of knotten zijn toegelaten, mits ze oordeelkundig worden uitgevoerd. Het normale onderhoud van hakhoutbestanden is eveneens toegelaten.
11. Het aanplanten of uitzaaïen van bomen en heesters.

Voor de zone Halve Maan (Diest 2e afdeling, sectie A, perceelnummers 75T2, 75W2 en 75Y2) zijn alleen de specifieke erf-dienstbaarheden 1, 2 en 3 van toepassing.

Brussel,   20 -05- 1996

Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn,

LUC MARTENS.